

РЕЦЕНЗІЯ

**на дисертацію Стахіва Олега Володимировича на тему:
«Управління системним розвитком закладів охорони здоров'я»,
подану на здобуття
ступеня доктора філософії за спеціальністю
073 «Менеджмент»**

**Актуальність теми дослідження та її зв'язок з науковими програмами,
планами, темами**

Потенціал якісного стабільного розвитку закладів охорони здоров'я на мікрорівні формується в площині прийняття ефективних управлінських рішень керівництвом підприємства (організації), які дозволяють раціоналізувати та оптимізувати діяльність суб'єкта господарювання відповідно до потреб клієнтів закладів охорони здоров'я, посилюючи при цьому якість та асортимент діагностичних і лікувальних послуг. Водночас реформування національної системи надання медичних послуг в Україні створило передумови для встановлення інноваційної кон'юнктури ринку, яка дозволила сформувати сприятливе середовище для підвищення рівня підприємницької активності у сфері охорони здоров'я та загострила боротьбу між гравцями ринку за здатність набувати і утримувати конкурентні переваги.

Таким чином, алгоритм аналізування управління системним розвитком закладів охорони здоров'я повинен включати дослідження як у зрізі оцінювання внутрішньої діяльності безпосередньо закладів охорони здоров'я, так і додатково враховувати тенденції макросередовища та дію соціальних чинників.

Таким чином, тематика проведеного дослідження своєчасна і актуальна.

Робота виконана у межах науково-дослідних робіт Західноукраїнського національного університету, а саме у межах науково-дослідних тем «Формування методико-прикладного інструментарію управління розвитком закладів охорони здоров'я в умовах війни та повоєнного відновлення» (номер

державної реєстрації 0123U101891) та «Актуальні проблеми публічного управління та адміністрування» (номер державної реєстрації 0122U201483).

Особистий внесок дисертанта в отриманні наукові результати

Дисертація Стахіва О. В. є завершеною науковою працею, виконаною особисто на високому теоретико-методичному рівні, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності розв'язують завдання обґрунтування теоретико-методичних засад і прикладних інструментів управління системним розвитком закладів охорони здоров'я.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій

Високий рівень обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій підтверджується достатнім аналізом наукових праць, що стосуються менеджменту організацій та зокрема системного підходу до управління, застосуванням положень теорії управління, використанням загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, аналізуванням значного масиву офіційного статистичного матеріалу щодо функціонування закладів охорони здоров'я в Україні та Тернопільській області, успішною апробацією власних методико-прикладних розробок.

Ступінь наукової новизни результатів дисертаційного дослідження

Результати дослідження характеризуються наявністю елементів наукової новизни. А саме можна виділити:

- узагальнення концептуальних характеристик поняття та управління системним розвитком закладів охорони здоров'я за такими його концепційними ознаками, як мета, об'єкти, суб'єкти, принципи, функції, методи, механізми, інструменти, заходи;

- розробку підходу до визначення параметрів системного розвитку закладів охорони здоров'я через внесок у покращення: (1) соціально-економічної системи організації (посилення її безпеки, реалізації потенціалу,

зміцнення конкурентоспроможності), (2) її структурної стійкості (збалансованість елементів внутрішньої структури, оптимізація бізнес-процесів, резилентність), (3) зовнішньої корпоративної відповідальності (імідж, задоволення суспільних потреб, внесок у суспільний розвиток);

- методичний підхід до аналізування системного розвитку закладів охорони здоров'я через декомпонування системного розвитку на його складові (фінансово-економічну, інтелектуально-кадрову та соціальну, матеріальну та техніко-технологічну, інвестиційно-інноваційну, маркетингово-інформаційну, організаційно-управлінську) та побудову рядів емпіричних індикаторів складових системного розвитку, розрахунок коефіцієнтів вагової значущості індикаторів і складових, розрахунок комбінованих і інтегральних показників системного розвитку закладів охорони здоров'я;

- розроблений інструментарій стратегічного планування політики управління системним розвитком закладів охорони здоров'я, коли системний розвиток узгоджується з провідними домінантними положеннями корпоративного менеджменту, зокрема з місією та основоположними візією, цінностями, цілями і принципами функціонування закладів охорони здоров'я й надання медичної допомоги населенню, а також встановлення на такій основі стратегічних напрямів (векторів) та пріоритетів системного розвитку, для досягнення яких визначається відповідна система завдань політики та її очікуваних результатів;

- визначені засоби непрямого комплексного внутрішньокорпоративного впливу на активізацію та раціональний перебіг процесів системного розвитку, коли базисом відповідних змін визначено інтелектуалізацію бізнесу, для чого уточнено сутність поняття інтелектуалізації бізнесу та бізнес-процесів, визначено складові інтелектуалізації, алгоритм та засоби її імплементації за кожною з функціональних складових системного розвитку закладів охорони здоров'я.

Повнота опублікування основних положень дисертації

Теоретичні та прикладні положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи повною мірою знайшли відображення у 15 наукових працях обсягом 5,7 д.а. (4,91 д.а. належить особисто автору), а саме 5 статей (3 з яких одноосібні) у наукових фахових виданнях та 10 публікацій за матеріалами конференцій.

Теоретична та практична значущість отриманих результатів дослідження

Результати дослідження мають також високе і теоретичне і прикладне значення, що підтверджується, з одного боку, належним внеском у подальший розвиток теоретико-методичних засад управління системним розвитком організацій та, з іншого боку, достатньою кількістю довідок щодо їх практичної апробації, а саме наданих з боку Тернопільської обласної державної військової адміністрації (довідка № 2517/03-01 від 01.05.2023 р.), ТОВ «ЛДЦ «МІЙ ЛКАР» (довідка № 8 від 10.05.2023р.), ТОВ «ПРОХЕЛІС» (довідка № 4 від 14.12.2022р.), ТОВ «Ортоклініка» (довідка № 14 від 03.05.2023 р.), КП «Тернопільський міський лікувально-діагностичний центр» (довідка № 105 від 22.02.2023р.), Медичного Центру «Єва» (довідка № 4 від 11.05.2023 р.), ТОВ «КОМФОРТ-ЗДОРОВ'Я» МЦ «ФРАНКОМЕД» (довідка № 06-02/24 від 22.05.2023 р.), а також Західноукраїнського національного університету (довідка № 126-26/648 від 11.04.2023р.).

Оцінка структури дисертації, мови та стилю викладення матеріалу

Робота заслуговує позитивної оцінки з огляду на її структуру, викладені в ній теоретичні положення, науково-методичні й прикладні розробки. Текст дисертації повністю відповідає меті та поставленим завданням дослідження. Робота викладена у логічній послідовності, літературною українською мовою, оформлена у відповідності з вимогами. Результати дослідження належним чином висвітлені у фахових наукових статтях, статтях у періодичних виданнях країн ЄС, матеріалах конференцій, інших виданнях.

Дискусійні положення та зауваження

Разом із тим, результати дослідження характеризуються положеннями, які можуть слугувати зауваженнями або мати дискусійний характер, а саме:

1. В контексті ідентифікації теоретико-методичних аспектів системного розвитку підприємства автором запропоновано структурно-процесний підхід, у якому вдало окреслено характер, напрями та щільність зв'язків ресурсного забезпечення та отриманих ефектів розвитку підприємства (рис. 1.1). Попри це доречно розширити окремі характеристики розвитку підприємства, що дозволить більш обґрунтовано виділити структурні та процесні умови забезпечення і подальшого покращення розвитку підприємства. Зокрема в контексті економічного потенціалу підприємства необхідно виділити інвестиційну, техніко-технологічну, маркетингову, зовнішньоекономічну, логістичну складові; до ефектів розвитку підприємства доречно віднести вихід та утвердження на зовнішньому ринку; в умовах мінливого зовнішнього середовище потребується забезпечити не лише резилентність підприємства, а також адаптаційність та інертність і це доречно врахувати у запропонованому підході.

2. На рис. 1.4 автором досить широко виділено принципи управління системним розвитком закладів охорони здоров'я та наведено їх сутнісно-змістові характеристики. Втім теперішні результати господарської діяльності охорони здоров'я все більше стають залежні від глобалізаційних змін, до яких необхідно призвичаїтись та безпосередньо впроваджувати. Тому рекомендується доповнити авторську розробку принципами цифровізації, роботизації, штучного інтелекту, кібербезпеки.

3. В табл. 1.1 ґрунтовно представлено авторську розробку стосовно визначення особливостей управління системним розвитком на підприємствах охорони здоров'я. В економічній літературі прийнято враховувати й інші особливості управління розвитком підприємства, які доречно доєднати до запропонованого переліку. Йдеться про вимоги, очікувані результати, фактори (внутрішні, зовнішні), рівні управління.

4. У частині пропозицій автором ґрунтовно розкрито аспекти інституційного забезпечення управління системним розвитком закладів охорони здоров'я врахувавши базові елементи стратегії системного розвитку, процеси ресурсного і функціонального забезпечення розвитку та інше. На рис. 3.4 одним із елементів інституційного забезпечення управління системним розвитком закладів охорони здоров'я виділено стратегічне забезпечення, інституціями якого адміністрація, планування діяльності, сектор облік і контролю. Втім відомо, що управління враховує й інші функціональні процеси, вплив яких на досягнення стратегічних орієнтирів розвитку закладів охорони здоров'я є високим і це потрібно враховувати. Зокрема рекомендується врахувати аспекти мотивації, що передбачатиме активізацію процесів стимулювання суб'єктів управління закладами охорони здоров'я підвищувати ефективність виконання прийнятих рішень і запланованих завдань.

5. У проведеному автором експертному опитуванні брали участь фахівці, які працюють в управлінських підрозділах обраних закладів охорони здоров'я, однак фахівці з управлінських структур обласного та місцевого рівня не були долучені до опитування. Їх думка була б важливою у процесі наукового аналізу.

6. У рекомендаційній частині (с. 203), а також в програмі експертного опитування керівників закладів охорони здоров'я (с. 238), зазначається про необхідність реалізації проектів щодо трансферу прогресивного управлінсько-організаційного досвіду в галузі. Однак при цьому дисертант не розглядає зарубіжний досвід управління системним розвитком закладів охорони здоров'я, наприклад, у країнах Європейського Союзу, і не обґрунтовує можливості його впровадження на рівні закладів системи охорони здоров'я України.

Загальний висновок

Проте, незважаючи на дискусійні моменти, вони не мають істотного впливу на визнання високого теоретико-методичного та прикладного рівня результатів дослідження. Тема дисертації є актуальною, а сама робота – завершеною науковою працею, виконаною особисто здобувачем на достатньо

високому теоретико-методологічному рівні, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності розв'язують завдання розробки теоретико-методичних і прикладних засад удосконалення управління системним розвитком закладів охорони здоров'я.

Новизна висновків наукового дослідження і практичних рекомендацій, викладених у дисертації, дають підстави оцінити роботу як вагомий науковий внесок.

Дисертаційна робота «Управління системним розвитком закладів охорони здоров'я» є завершеним науковим дослідженням, що за структурою, змістом, оформленням та повнотою висвітлення результатів у наукових виданнях відповідає вимогам «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 167 від 6 березня 2019 р.), а її автор – Стахів Олег Володимирович – заслуговує присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 – «Менеджмент».

Рецензент:

Кандидат економічних наук,
доцент, доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу
Західноукраїнського національного
університету МОН України

А. Жуковська
Аліна ЖУКОВСЬКА

Підпис	<i>Аліна Жуковська</i>
Завіряю:	<i>Алла Семик</i>
НАЧАЛЬНИК ЗАГАЛЬНОГО ВІДДІЛУ	<i>Алла Семик</i>